

DEN NORSKE KIRKE **ARBEIDSMILJØ FOR** **KVINNELIGE PRESTER**

Rambøll Management Consulting

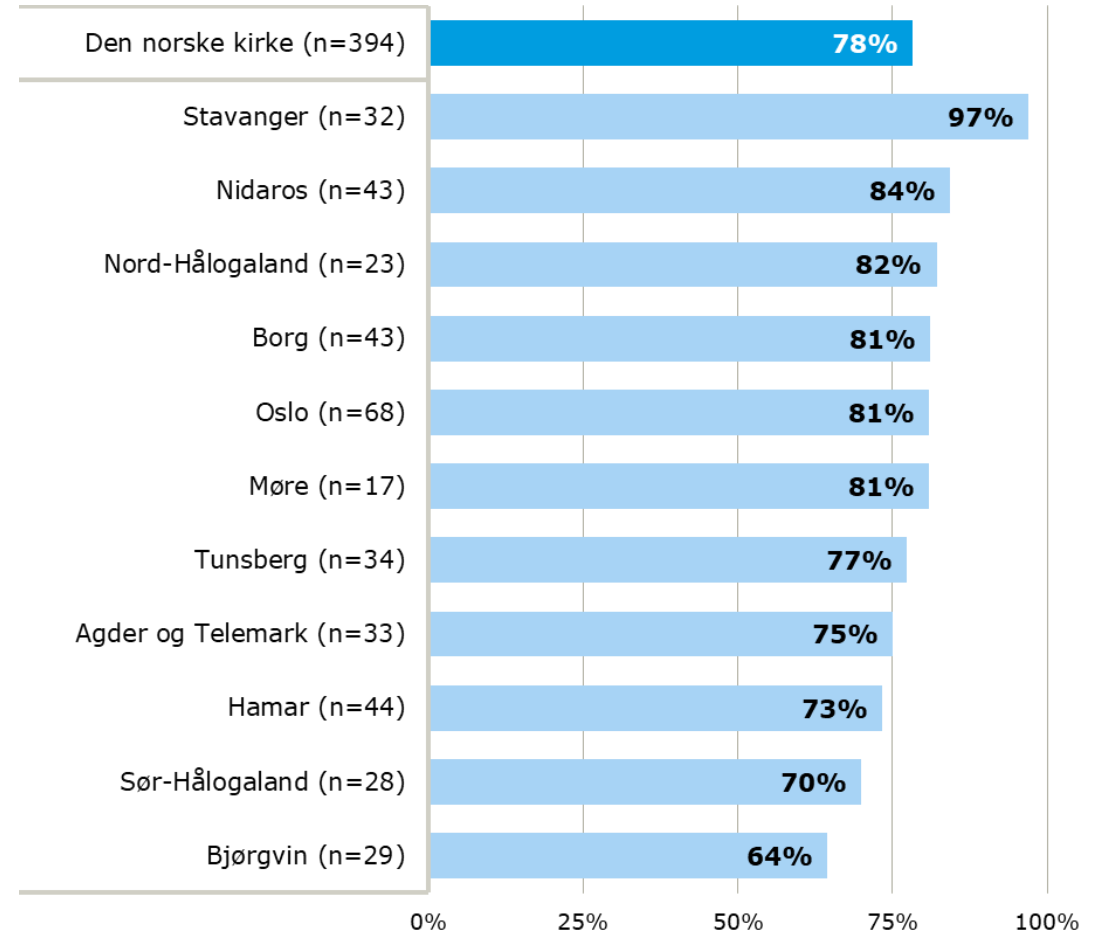
78 % AV KVINNELIGE PRESTER I DEN NORSKE KIRKE DELTOK I UNDERSØKELSEN

Deltakelsen i Den norske kirke totalt er på 78 %. Dette ansees som en god svarprosent på en slik undersøkelse.

Svarprosenten varierer noe på tvers av bispedømmene. Høyeste svarprosent er på 97 %, og laveste svarprosent er på 64 %.

Blant deltakerne valgte 61 % å skrive inn åpen kommentar, noe som er en betydelig andel sammenlignet med andre undersøkelser Rambøll gjør

SVARPROSENT PÅ TVERS AV ORGANISASJONEN

DEL 1 – OVERORDNEDE RESULTATER

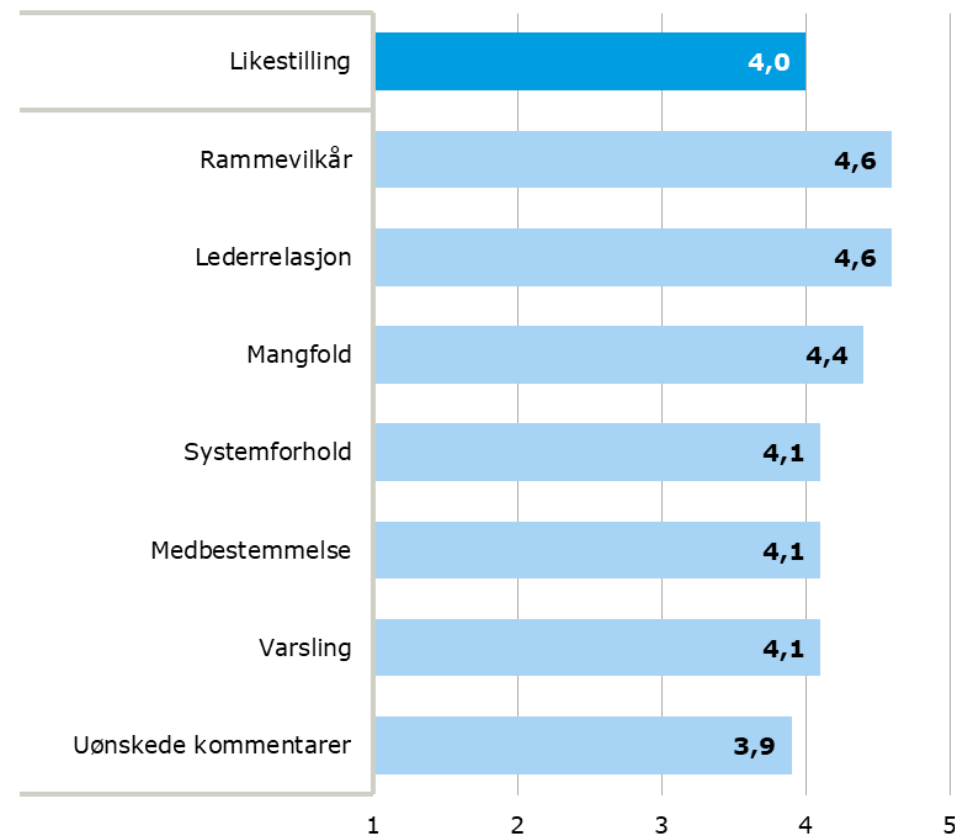
FLERE POSITIVE SVAR FOR RAMMEVILKÅR OG LEDERRELASJON – FLERE NEGATIVE SVAR KNYTTET TIL UØNSKEDE KOMMENTARER

Majoriteten av kvinnelige prester opplever at det er likestilling mellom kvinnelige og mannlige prester i Den norske kirke.

«Rammevilkår» og «Lederrelasjon» er hovedområdene som vurderes høyest blant kvinnelige prester. Det innebærer at mange opplever å ha samme fysiske rammevilkår og arbeidsvilkår som sine mannlige kollegaer. I tillegg har mange kvinnelige prester en opplevelse av at deres leder behandler dem likt som mannlige medarbeidere.

Lavest vurdering av «Uønskede kommentarer». I denne sammenheng indikerer det at det er flest negative svar for dette hovedområdet.

UNDERSØKELSENS HOVEDOMRÅDER

SVÆRT MANGE OPPLEVER EN LIKESTILT LEDERRELASJON OG RAMMEVILKÅR

De aller fleste (rundt 9 av 10) kvinnelige prester rapporterer om en lederrelasjon som er likestilt med mannlige kollegaers.

De aller fleste opplever også de samme rammevilkår som mannlige kollegaer.

I tillegg er manges arbeidshverdag preget av kollegaer og ledere med en positiv holdning til kvinnelige prester.

RAMBOLL

Figuren viser andelen som har svart de to mest positive alternativene. Enten «Helt enig» og «Delvis enig», eller «Helt uenig» og «Delvis uenig» - alt ettersom hva som er et positivt resultat på spørsmålet.

*Viser andelen som har svart «Helt uenig» og «Delvis uenig».

10 SPØRSMÅL MED FLEST POSITIVE SVAR

UTFORDRINGER KNYTTET TIL UØNSKEDE KOMMENTARER, MEDBESTEMMELSE OG LIKEBEHANDLING

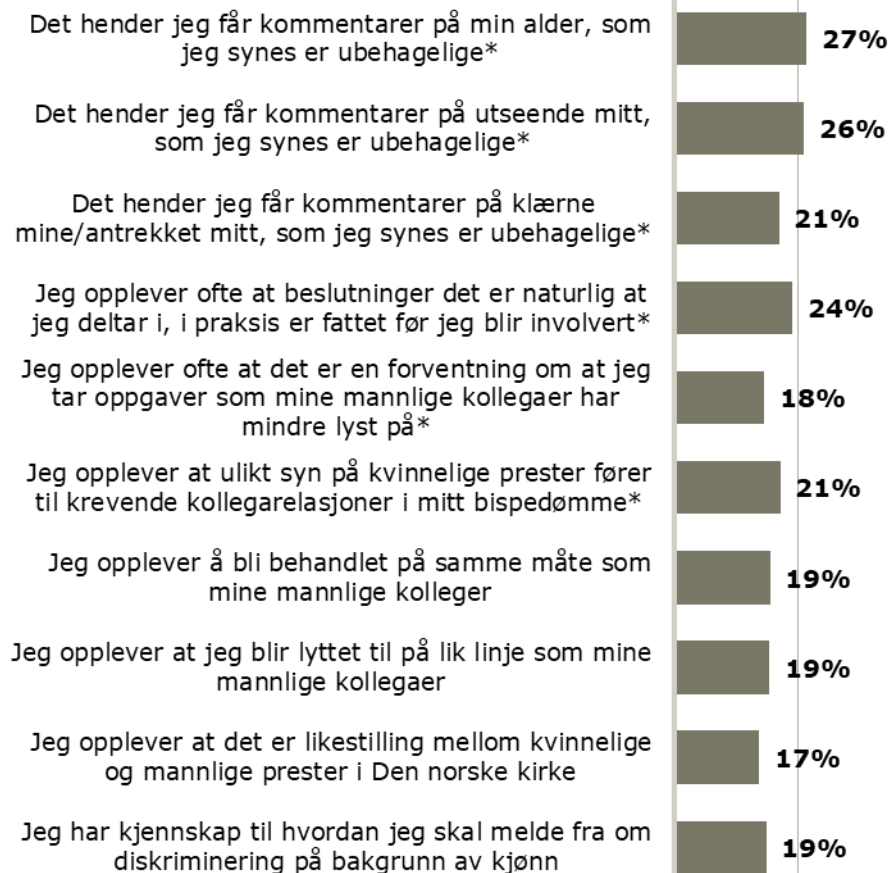
10 SPØRSMÅL MED FLEST NEGATIVE SVAR

Omtrent 1 av 4 kvinnelige prester oppgir at de har fått kommentarer på alder og utseende som de synes er ubehagelig.

Nesten 1 av 4 oppgir at beslutninger ofte er fattet før de blir involvert, mens 1 av 6 opplever ofte at det er en forventning om at de tar oppgaver som mannlige kollegaer har mindre lyst på.

Rundt 1 av 5 oppgir at ulikt syn på kvinnelige prester fører til krevende kollegarelasjoner, samt at de ikke blir behandlet, eller lyttet til, på samme måte som sine mannlige kollegaer.

19 % oppgir at de ikke kjenner til varslingskanalen for diskriminering.

RAMBOLL

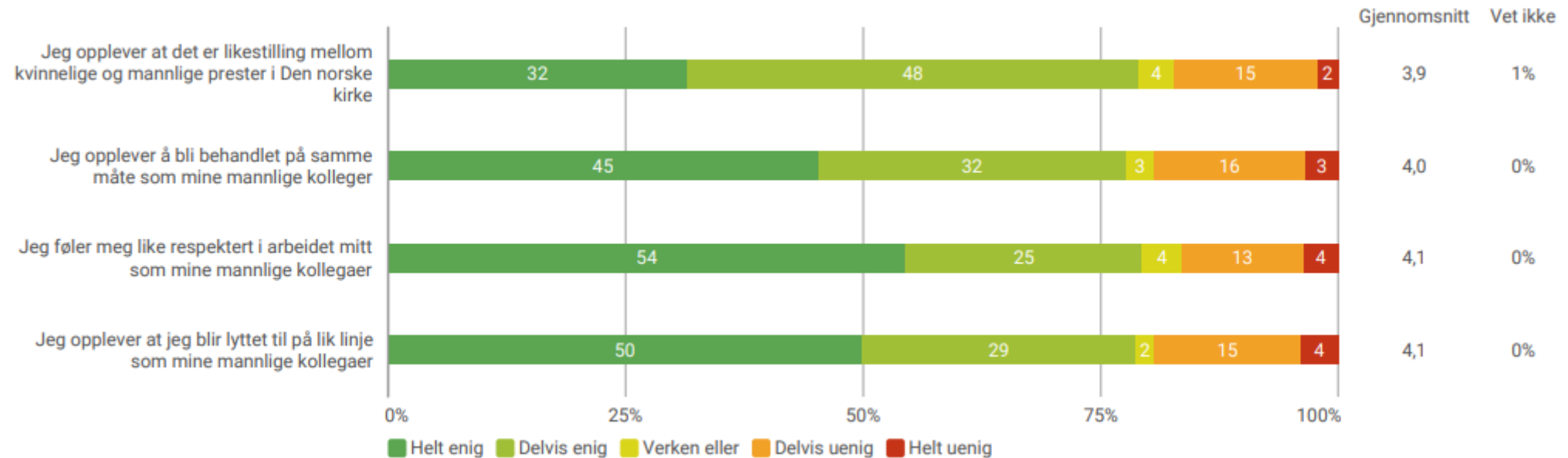
Figuren viser andelen som har svart de to mest negative alternativene. Enten «Helt enig» og «Delvis enig», eller «Helt uenig» og «Delvis uenig» - alt ettersom hva som er et positivt resultat på spørsmålet.

*Viser andelen som har svart «Helt enig» og «Delvis enig».

DEL 2 – LIKESTILLING

4 AV 5 KVINNELIGE PRESTER MENER DET ER LIKESTILLING MELLOM KVINNELIGE OG MANNLIGE PRESTER

SPØRSMÅL KNYTTET TIL LIKESTILLING

80 % av de kvinnelige prestene mener det er likestilling mellom kvinnelige og mannlige prester i Den norske kirke.

77 % opplever å bli behandlet på samme måte som mannlige kollegaer. 79 % føler seg like respektert i arbeidet, og mener de blir lyttet til på like linje som sine mannlige kollegaer.

På de følgende sidene skal vi se nærmere på om det er noe systematikk i hvem som i liten grad opplever at det er likestilling i Den norske kirke.

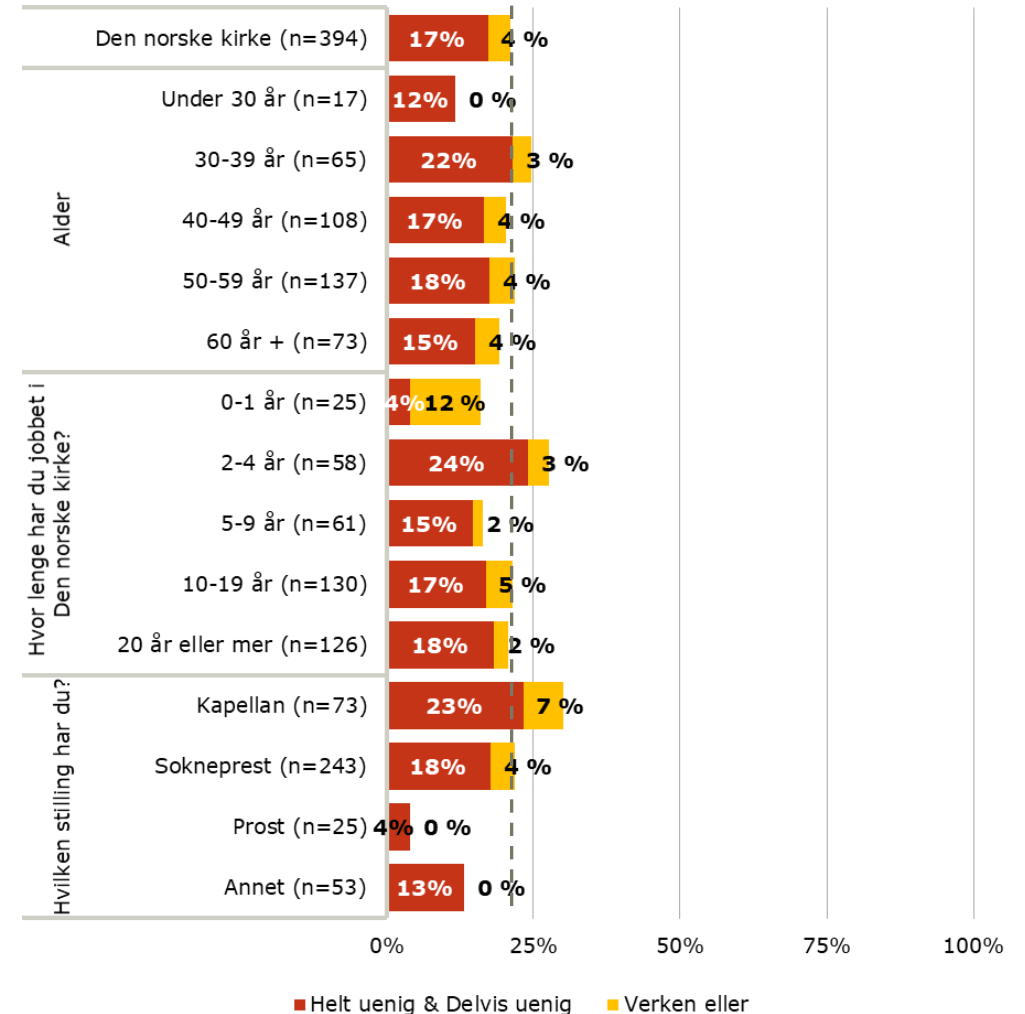
KVINNELIGE KAPELLANER OPPLEVER I MINDRE GRAD ENN ANDRE STILLINGSKATEGORIER AT DET ER LIKESTILLING

ANDEL SOM SVARER HELT UENIG, DELVIS UENIG ELLER VERKEN ELLER PÅ SPØRSMÅLET «JEG OPPLEVER AT DET ER LIKESTILLING MELLOM KVINNELIGE OG MANNLIGE PRESTER I DEN NORSKE KIRKE»

Det er flere kvinnelige prester i aldergruppen 30-39 år som opplever at det ikke er likestilling mellom kvinnelige og mannlige prester enn i andre aldersgrupper.

Det er også flere kvinnelige prester som har vært ansatt i 2-4 år som opplever at det ikke er likestilling enn blant kvinnelige prester som har vært ansatt kortere eller lenger.

Flere kapellaner opplever at det ikke er likestilling enn blant andre stillingskategorier.

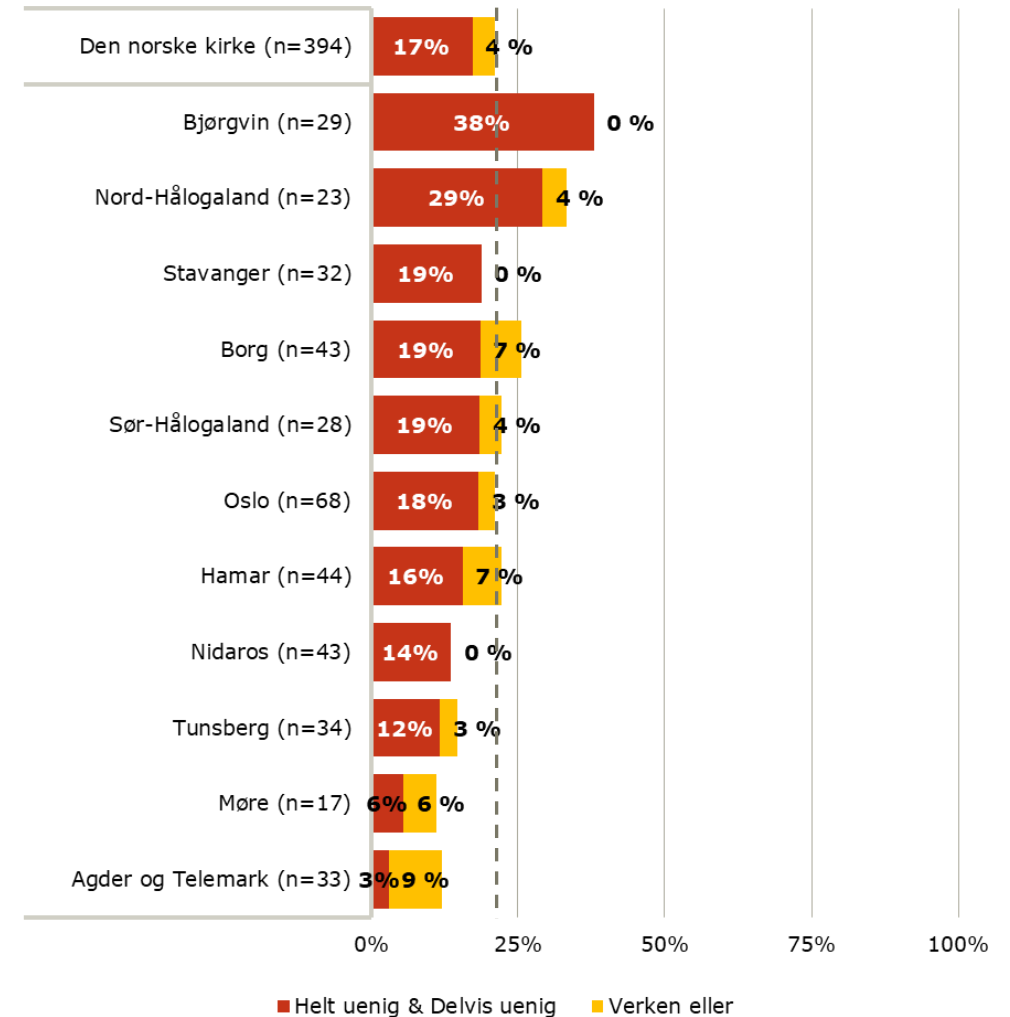

STOR FORSKJELL I OPPLEVELSEN AV LIKESTILLING PÅ TVERS AV BISPEDØMMER

ANDEL SOM SVARER HELT UENIG, DELVIS UENIG ELLER VERKEN ELLER PÅ SPØRSMÅLET «JEG OPPLEVER AT DET ER LIKESTILLING MELLOM KVINNELIGE OG MANNLIGE PRESTER I DEN NORSKE KIRKE»

Det er stor forskjell i opplevelsen av likestilling på tvers av bispedømmene.

38 % av kvinnelige prester i Bjørgvin bispedømme mener at det ikke er likestilling mellom kvinnelige og mannlige prester i Den norske kirke. 29 % av de kvinnelige prestene i Nord-Hålogaland mener det samme.

UTVALGTE KOMMENTARER SOM HANDLER OM LIKESTILLING

«Mine opplevelser går mest på at jeg har tenkt; «dette hadde du ikke sagt til min mannlige kollega».»

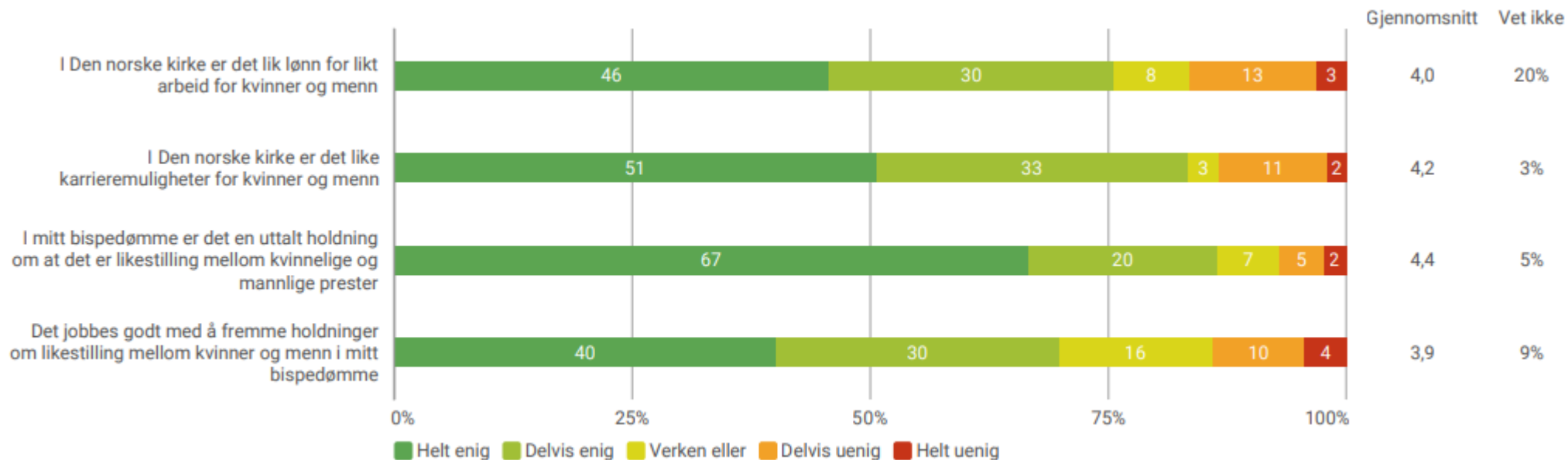
«Først i lys av de siste tiders debatt skjønner jeg at jeg ble skjermet av min prost - hadde aldri gudstjeneste for hele kollegiet når vi var samlet til fagsamlinger. Tenker det var gjort i beste mening, for å skåne en ung og nyutdannet prest. Jeg var ung og naiv, og har først sett systemene bak med flere år i tjeneste. Tenker det var uønsket, men samtidig gjort i aller beste mening, for å skjerme meg, og har en ambivalens rundt dette.»

«Jeg har ikke vonde opplevelser fordi jeg er kvinne og prest. Selv om jeg både vet jeg ikke blir bedt om å ta vielser og konfirmanter unngår å konfirmeres, fordi jeg er kvinne. Men sånn er det teologiske landskapet både i Dnk, i Norge og i verden. Og det ønsker jeg vi og de skal ha friheten til å mene, uten at vi skal tvinge alle medlemmer og kolleger til å være enig om alt. Og uten at jeg trenger å ta meg personlig nær av det. Jeg lever godt med dette, uten at jeg lar det påvirke om jeg føler meg anerkjent eller respektert som prest.»

DEL 4 – SYSTEMFORHOLD

14 % MENER AT DET IKKE JOBBES GODT MED Å FREMME HOLDNINGER OM LIKESTILLING I BISPEDØMMET

SPØRSMÅL KNYTTET TIL SYSTEMFORHOLD

76 % av de kvinnelige prestene mener det er lik lønn for likt arbeid for kvinner og menn i Den norske kirke. *OBS! Det er 20 % av deltakerne som svarte «Vet ikke» på spørsmålet.*

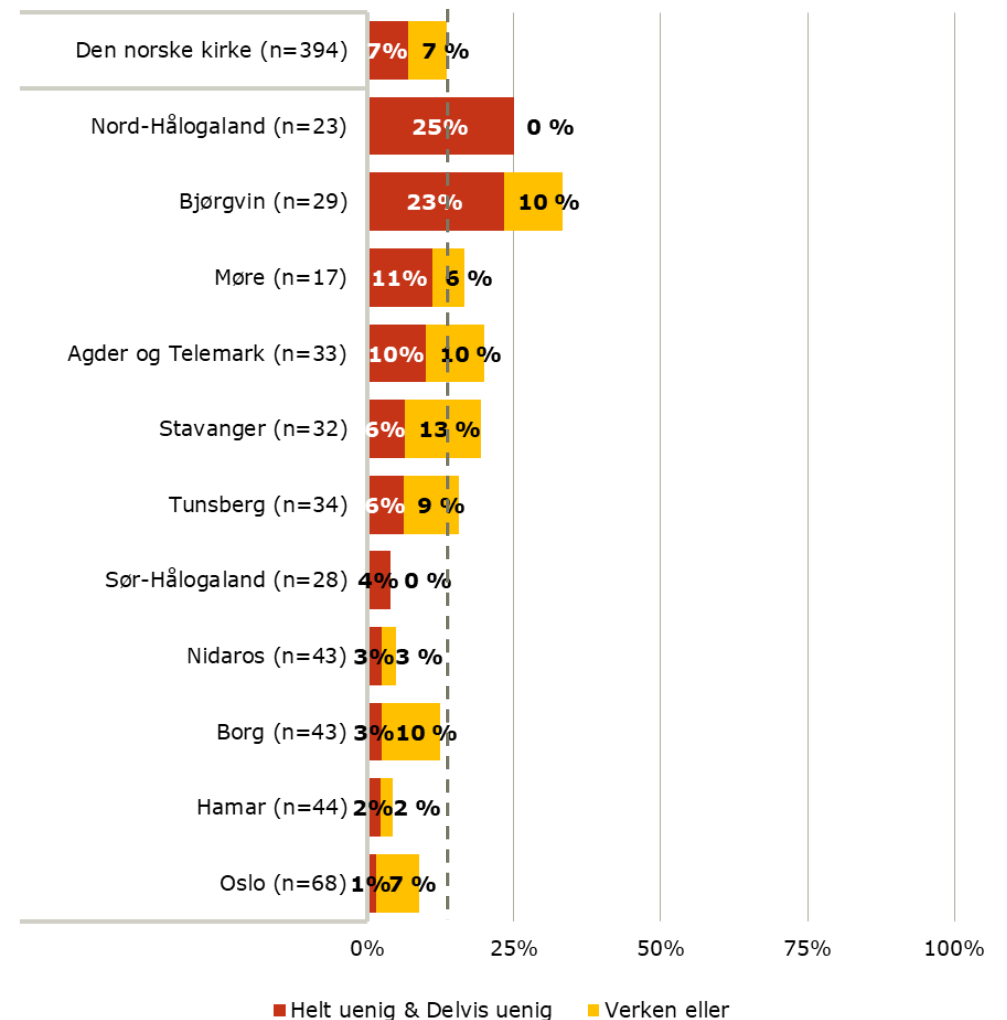
84 % opplever at det er like karrieremuligheter.

87 % opplever at det er en uttalt holdning om at det er likestilling mellom kvinnelige og mannlige prester i deres bispedømme. 70 % mener at det jobbes godt med å fremme holdninger om likestilling mellom kvinner og menn i deres bispedømme.

TO BISPEDØMMER UTMERKER SEG I NEGATIV RETNING NÅR DET KOMMER TIL UTTALT HOLDNING OM LIKESTILLING

ANDEL SOM SVARER HELT UENIG, DELVIS UENIG ELLER VERKEN ELLER PÅ SPØRSMÅLET «I MITT BISPEDØMME ER DET EN UTTALT HOLDNING OM AT DET ER LIKESTILLING MELLOM KVINNELIGE OG MANNLIGE PRESTER»

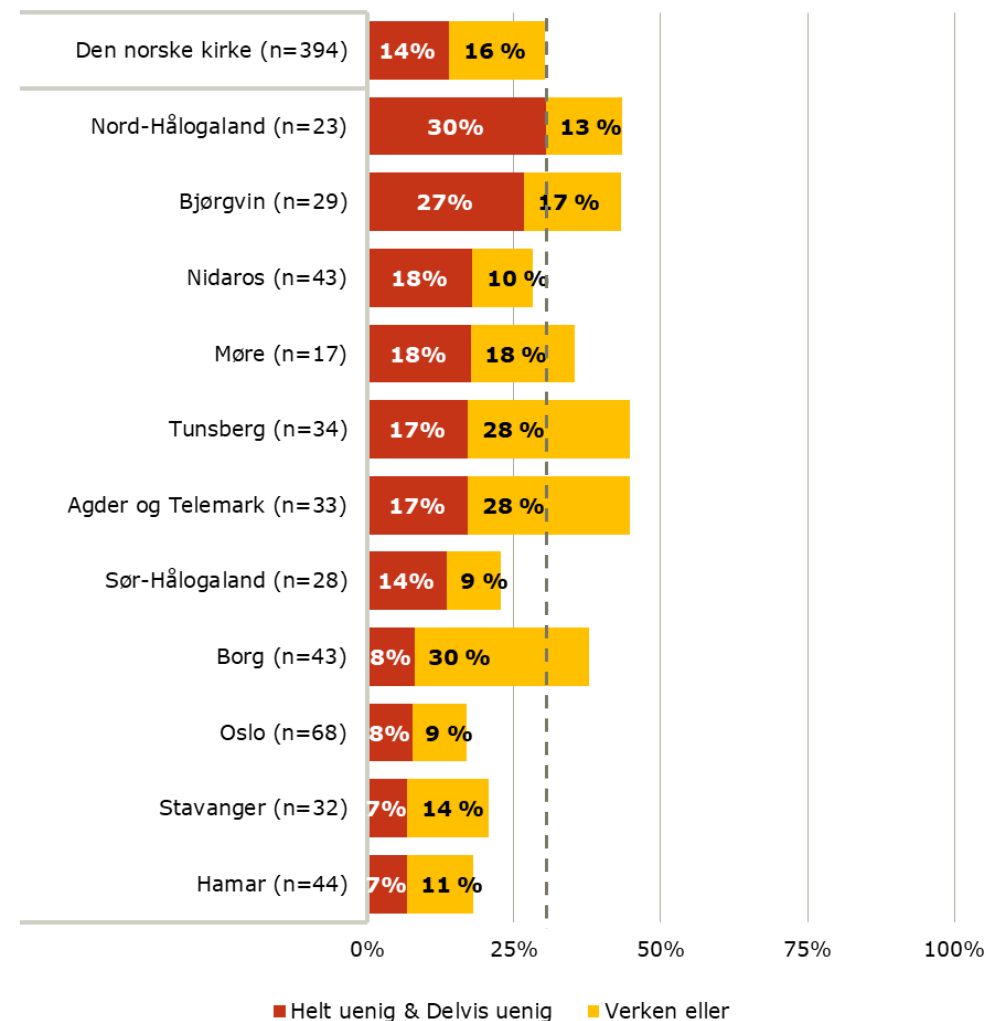
Det er særlig to bispedømmer som utmerker seg negativt på spørsmålet «I mitt bispedømme er det en uttalt holdning om at det er likestilling mellom kvinnelige og mannlige prester». I Nord-Hålogaland er 1 av 4 kvinnelige prester uenig i dette. I Bjørgvin er 23 % uenige i dette.

DE SAMME BISPEDØMMENE UTMERKER SEG NEGATIVT NÅR DET KOMMER TIL Å FREMME HOLDNINGER OM LIKESTILLING

ANDEL SOM SVARER HELT UENIG, DELVIS UENIG ELLER VERKEN ELLER PÅ SPØRSMÅLET «DET JOBBES GODT MED Å FREMME HOLDNINGER OM LIKESTILLING MELLOM KVINNER OG MENN I MITT BISPEDØMME»

De samme to bispedømmene utmerker seg også i negativ retning for spørsmålet «Det jobbes godt med å fremme holdninger om likestilling mellom kvinner og menn i mitt bispedømme». I Nord-Hålogaland er 3 av 10 kvinnelige prester uenig i dette. I Bjørgvin er 27 % uenige i dette.

UTVALGTE KOMMENTARER SOM HANDLER OM SYSTEMFORHOLD

«Hvor konservativt/liberalt et bispedømme er, skal ikke ha noe å si for jobbmuligheter.»

«Jeg bytta bispedømme for å oppnå respektable arbeidsforhold som kvinnelig prest.»

«Vi har en biskop som er mer utydelig, ikke i ord, men i praksis. Det er slitsom for flere av mine kollega og det gjør også at jeg ikke alltid er stolt av vår kirke.»

«Biskopene må ha felles kjøreregler. De kommer med en flott uttalelse i Vårt land, men de kjører solo 10 minutter senere.»

«Det er store forskjeller på bispedømmer i landet. Motstanden, eller å ikke bli tatt på alvor, er for meg et større problem på menighetsnivå og stabsnivå, enn på kolleganivå. Og det til tross for at jeg aldri har søkt jobb der alle har visst det er stor motstand mot kvinnelige prester.»

«I de to bispedømmer jeg har jobbet har kjønn ikke vært et uttalt tema, og har ikke møt noe teologisk motstand eller direkte hendelser. Men som på alle arbeidsplasser og i alle organisasjoner trengs systematisk og bevisst likestillingsarbeid hele tiden, og når organisasjonen er rotete eller i endring, trengs det i enda høyere grad.»

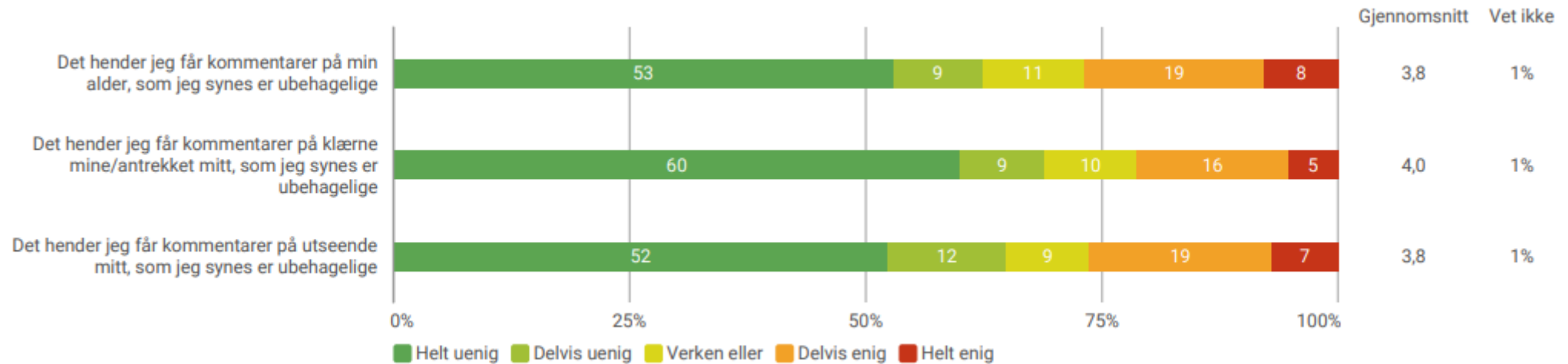
«Jeg opplever at vi aldri snakker om standpunkt i forhold til kvinners prestedtjeneste. Jeg blir fortalt at jeg har kollegaer som ikke respekterer eller kan forrette sammen med kvinner, men det blir aldri snakket om blant oss prester i prostiet. Jeg opplever ikke at ledelsen tar et generelt ansvar, setter temaet på dagsorden eller noen gang har uttrykt tydelige forventninger til samarbeidet mellom kvinner og menn. Etter biskopenes uttalelse har prostene fortsatt ikke satt dette temaet på dagsorden.»

DEL 5 – UØNSKEDE KOMMENTARER

MER ENN 1 AV 4 OPPLEVER UBEHAGELIGE KOMMENTARER KNYTTET TIL ALDER OG UTSEENDE

SPØRSMÅL KNYTTET TIL UØNSKEDE KOMMENTARER

27 % av de kvinnelige prestene opplever å få ubehagelige kommentarer knyttet til deres alder.

26 % opplever å få ubehagelige kommentarer knyttet til utseende.

21 % opplever å få ubehagelige kommentarer knyttet til klærne sine/antrekket sitt.

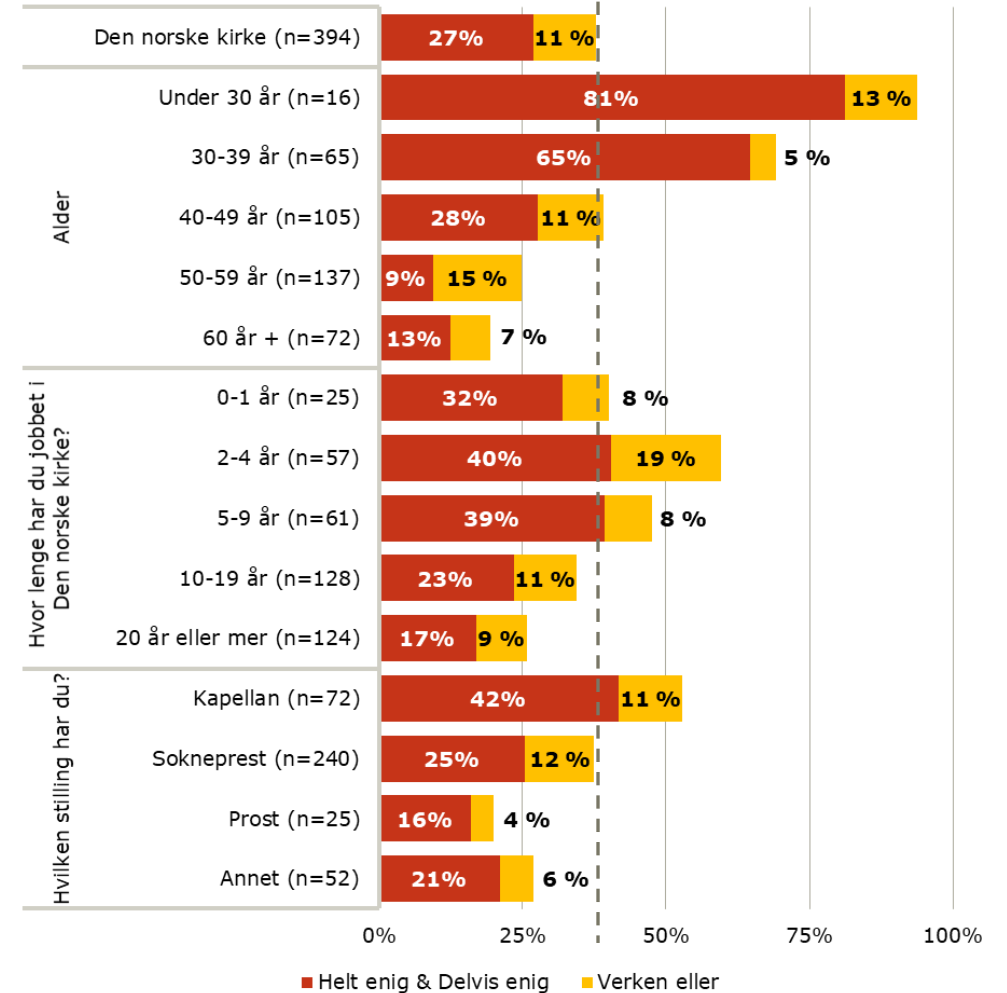
DET ER SÆRLIG DE UNGE KVINNELIGE PRESTENE SOM OPPLEVER UBEHAGELIGE KOMMENTARER OM ALDER

ANDEL SOM SVARER HELT ENIG, ENIG ELLER VERKEN ELLER PÅ SPØRSMÅLET «DET HENDER JEG FÅR KOMMENTARER PÅ MIN ALDER, SOM JEG SYNES ER UBEHAGELIGE»

81 % av kvinnelige prester under 30 år oppgir at de opplever ubehagelige kommentarer knyttet til deres alder. Andelen er på 65 % for kvinnelige prester mellom 30 og 39 år.

Kvinnelige prester som har vært ansatt i Den norske kirke i mindre enn 10 år opplever å få flere kommentarer enn de som har vært ansatt lenger.

Kvinnelige kapellaner opplever noe flere kommentarer enn andre stillingskategorier.

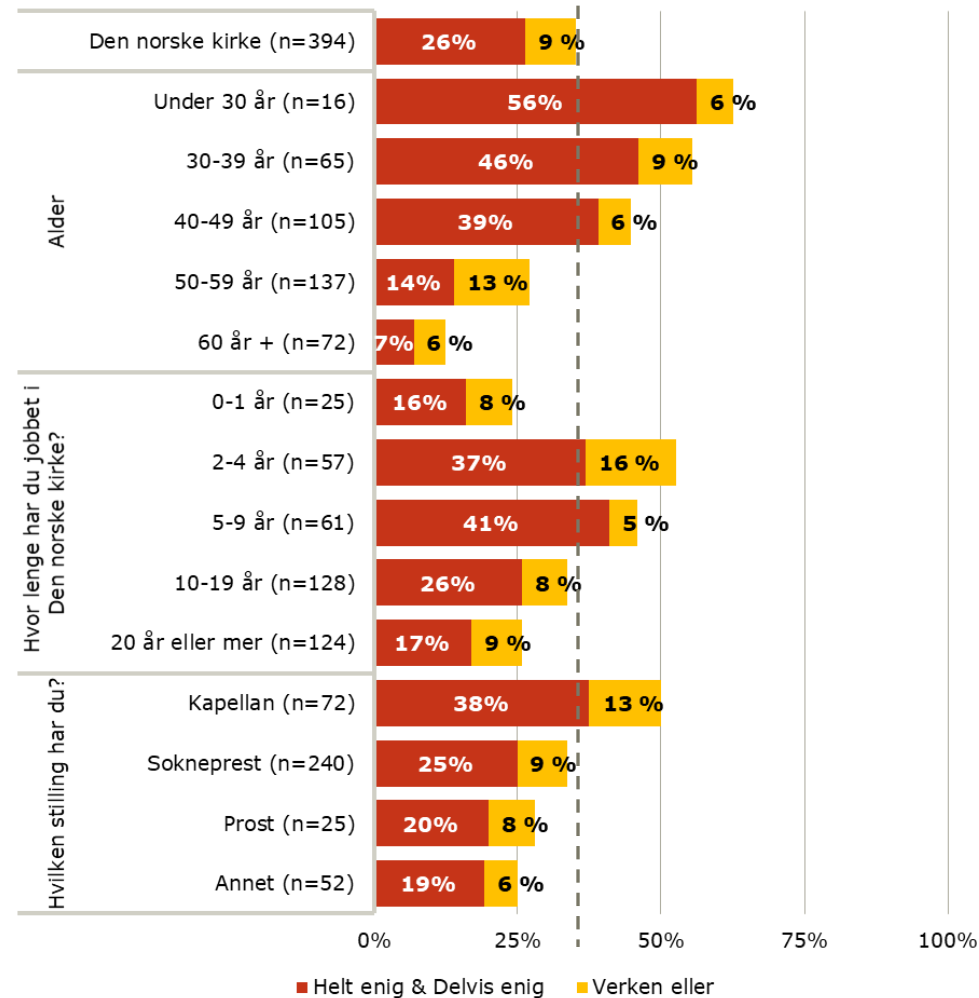
DE UNGE ER OGSÅ MEST UTSATT FOR UBEHAGELIGE KOMMENTARER KNYTTET TIL UTSEENDE

ANDEL SOM SVARER HELT ENIG, ENIG ELLER VERKEN ELLER PÅ SPØRSMÅLET «DET HENDER JEG FÅR KOMMENTARER PÅ UTSEENDE MITT, SOM JEG SYNES ER UBEHAGELIGE»

Det er særlig unge kvinnelige prester under 30 år som opplever ubehagelige kommentarer knyttet til utseende. Mange kvinnelige prester i aldersgruppen 30-49 år får også ofte ubehagelige kommentarer knyttet til utseende.

Kvinnelige prester som har vært ansatt i Den norske kirke i 2-9 år, opplever flere kommentarer knyttet til utseende enn andre kvinnelige prester.

Kvinnelige kapellaner opplever noe flere kommentarer enn andre stillingskategorier.

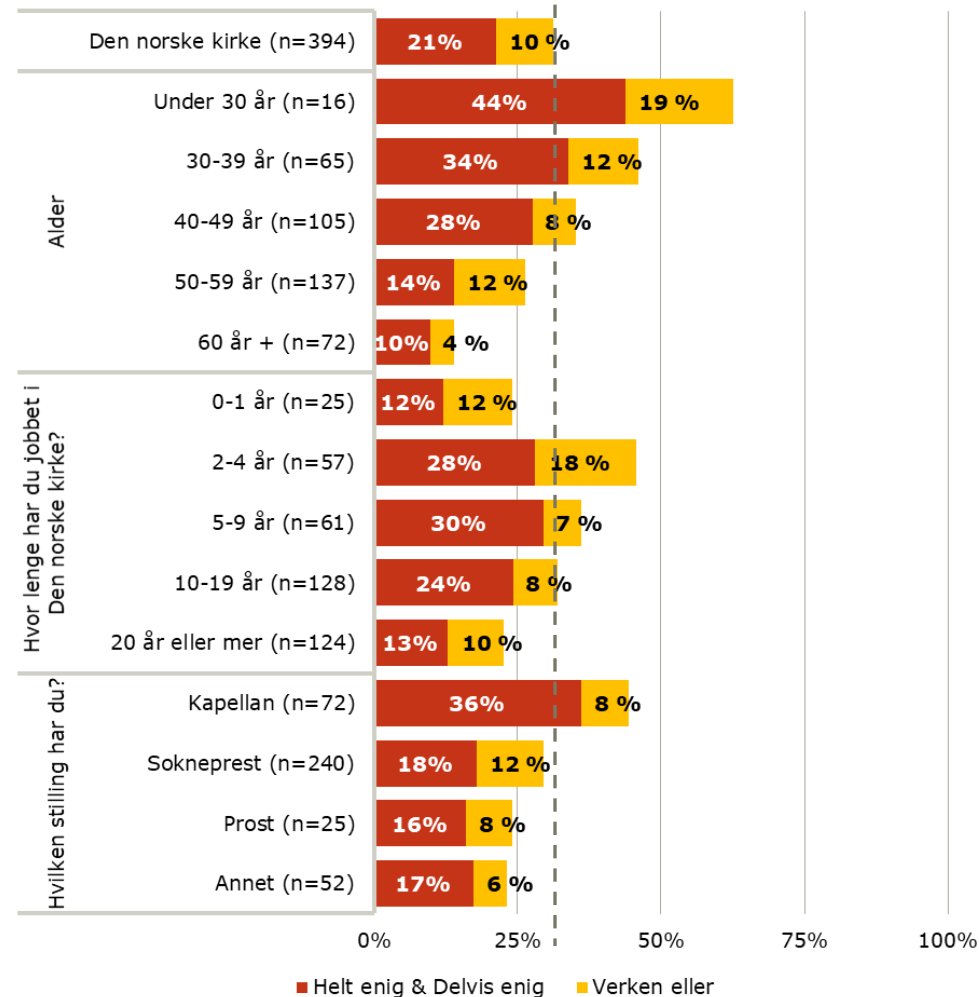
DE UNGE ER OGSÅ MEST UTSATT FOR UBEHAGELIGE KOMMENTARER KNYTTET TIL KLÆR/ANTREKK

ANDEL SOM SVARER HELT ENIG, ENIG ELLER VERKEN ELLER PÅ SPØRSMÅLET «DET HENDER JEG FÅR KOMMENTARER PÅ KLÆRNE MINE/ANTREKKET MITT, SOM JEG SYNES ER UBEHAGELIGE»

Det er særlig unge kvinnelige prester under 30 år som opplever ubehagelige kommentarer knyttet til klær/antrekk. Mange kvinnelige prester i aldersgruppen 30-49 år får også ofte ubehagelige kommentarer knyttet til klær/antrekk.

Kvinnelige prester som har vært ansatt i Den norske kirke i 2-4 år, opplever flere kommentarer knyttet til klær/antrekk enn andre kvinnelige prester.

Kvinnelige kapellaner opplever noe flere kommentarer enn andre stillingskategorier.

UTVALGTE KOMMENTARER SOM HANDLER OM UØNSKEDE KOMMENTARER

««80-tallet har glemt igjen mange mannssjåvinister i [bispedømme], blant kantorer, kateketer og kirkegårdsarbeidere. Opplever ofte å få kommentarer knyttet til hår, klær, sko, ordvalg, kroppsspråk, som ingen mannlige kollegaer får. Møter ofte devaluerende hersketeknikker.»

«Jeg har flere ganger fått omtalt mitt utseende og alder på en måte som jeg opplever nedsettende. Dette utelukkende fra personer som ikke er ansatt i Dnk. Typisk eldre menn jeg har møtt i forbindelse med gravferd o.l. Det er vanskelig å vite hvordan jeg skal møte dette, når jeg er en autoritetsperson og de i en sårbar posisjon.»

«Jeg får forholdsvis ofte kommentarer på at jeg er en ung, kvinnelig prest, men dette er alltid kommentert som noe positivt. Ideelt sett burde det jo ikke være noe å kommentere i det hele tatt.»

«Jeg opplever at prosten min blunker til meg når prosten hilser på meg, sier "så fin du er i dag" foran kollegaer (der ingen andre blir sagt samme sak til). Jeg opplever dette som helt unødvendig og jeg kunne ønske det ikke skjedde. Jeg ønsker ikke tilbakemeldinger på utseendet mitt eller klesplagg.»

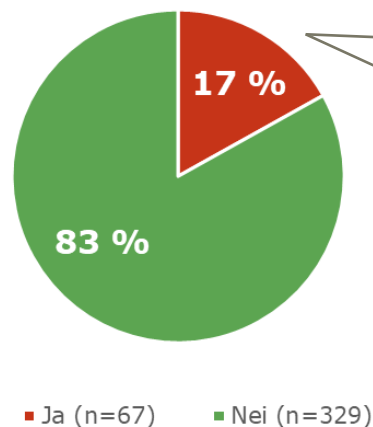
«Jeg opplever stor tillit og veldig godt samarbeid med både andre kollegaer i stab, i prestefellesskapet og i råd og utvalg! Det har vært noen kommentarer om kjønn, utseende og alder, men da er det f.eks. fra folk i menigheten/deltakere på gudstjeneste. Jeg velger stort sett å sende en replikk tilbake som på en vennlig måte viser at jeg ikke godtar det. Andre ganger velger jeg å ta det i beste mening og tenker at vi alle må få ha en tabbevote.»

«Av kollegaer blir min unge alder ofte kommentert på ulik måte. Det som er interessant er at mine mannlige kollegaer på samme alder snakkes om på en annen måte. Jeg får ofte høre at jeg passer til for eksempel ungdomsarbeid fordi jeg er så "ung og sprudlende". Mens jeg kan høre at andre mannlige kollegaer blir snakket om som "faglig sterk", "reflekter" og lignende.»

DEL 6 – NEGATIVE OPPLEVELSER

17 % AV KVINNELIGE PRESTER RAPPORTERER OM AT DET STILLES SPØRSMÅL VED DERES KVALIFIKASJONER SOM PREST

HAR DU I JOBBSITUASJON OPPLEVD AT DET STILLES SPØRSMÅL OM DINE KVALIFIKASJONER SOM PREST, FORDI DU ER KVINNE?

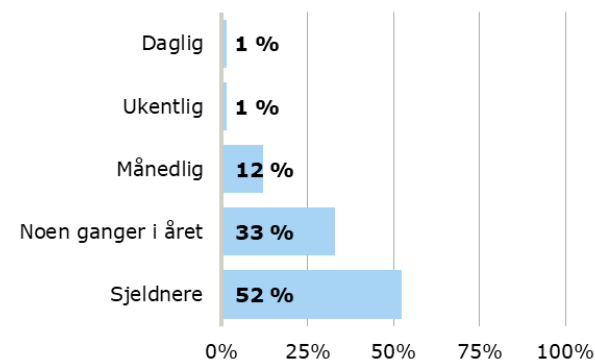

17 % av kvinnelige prester har opplevd at det stilles spørsmål om deres kvalifikasjoner som prest fordi de er kvinne. Det tilsvarer 67 individer.

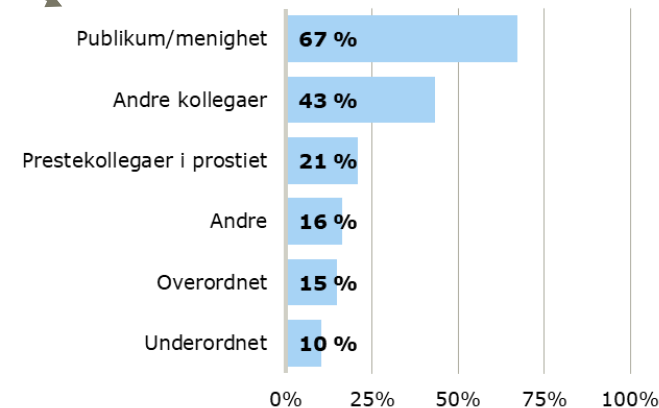
Omtrent halvparten opplever dette noen ganger i året eller oftere, mens den andre halvparten opplever dette sjeldnere enn noen ganger i året.

67 % melder om at spørsmålene kom fra medlemmer av menigheten eller publikum. 43 % melder om at spørsmålene kom fra andre kollegaer (ikke prestekollegaer).

Hvor ofte har du opplevd dette? (n=67)

Fra hvem kom spørsmålene? (n=67)

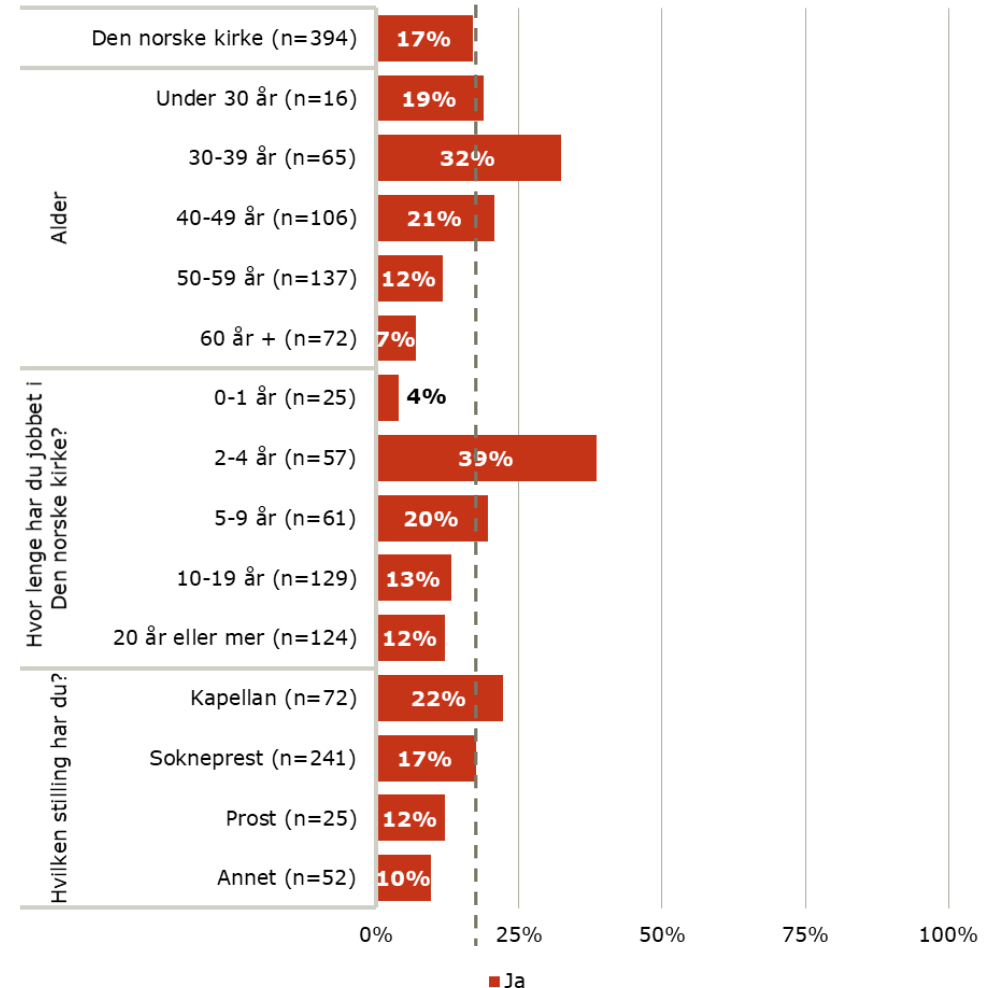

SÆRLIG KVINNELIGE PRESTER SOM HAR JOBBET I DEN NORSKE KIRKE I 2-4 ÅR OPPLEVER AT DET STILLES SPØRSMÅL VED DERES KVALIFIKASJONER

ANDEL SOM SVARER JA PÅ SPØRSMÅLET «HAR DU I JOBBITUASJON OPPLEVD AT DET STILLES SPØRSMÅL OM DINE KVALIFIKASJONER SOM PREST, FORDI DU ER KVINNE?»

Det er særlig følgende grupper som har opplevd at det stilles spørsmål om deres kvalifikasjoner som prest fordi de er kvinne:

- Kvinnelige prester i aldersgruppen 30-39 år
- Kvinnelige prester med 2-4 års ansiennitet
- Kvinnelige prester innenfor stillingskategorien «Kapellan»

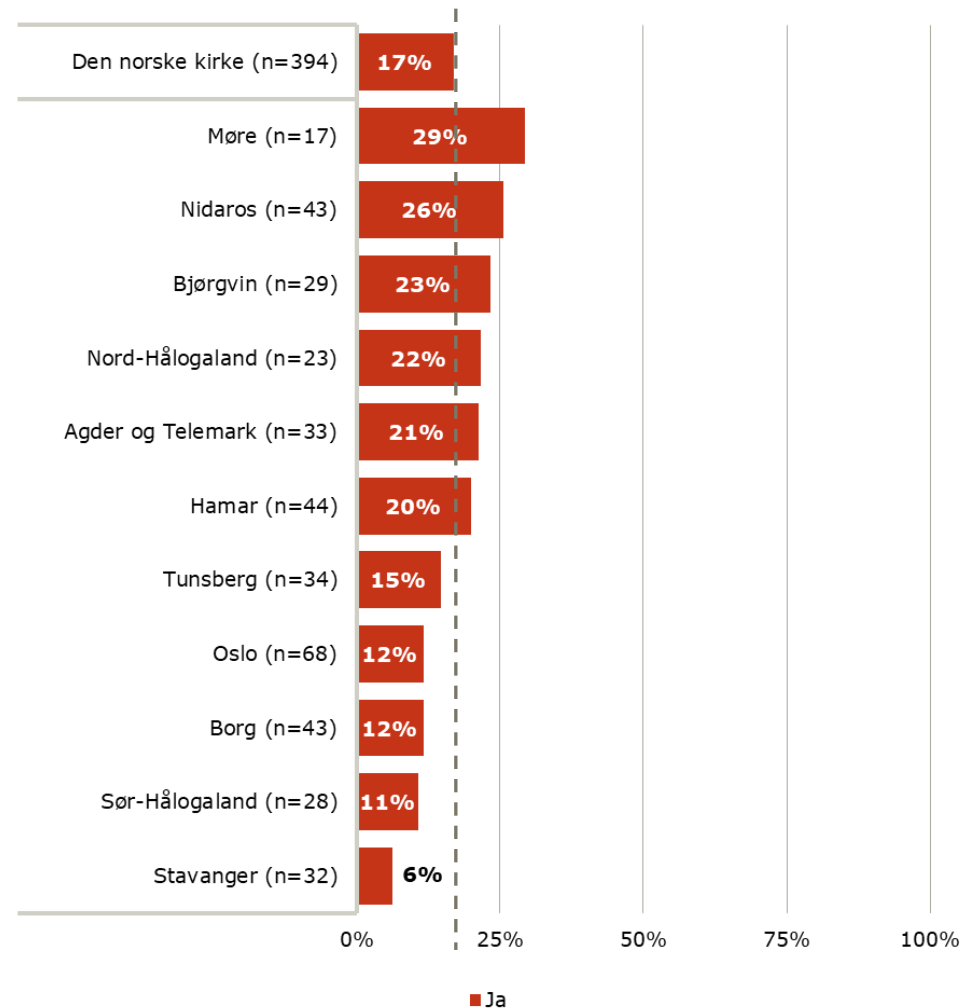

STOR FORSKJELL I ANDELEN SOM HAR OPPLEVD AT DET STILLES SPØRSMÅL OM KVALIFIKASJONER PÅ TVERS AV BISPEDØMMER

ANDEL SOM SVARER JA PÅ SPØRSMÅLET «HAR DU I JOBBITUASJON OPPLEVD AT DET STILLES SPØRSMÅL OM DINE KVALIFIKASJONER SOM PREST, FORDI DU ER KVINNE?»

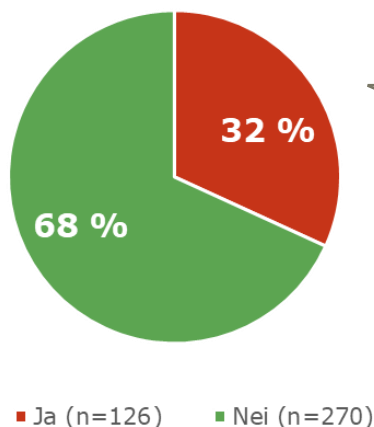
Det er stor forskjell i andelen kvinnelige prester som har opplevd at det stilles spørsmål med deres kvalifikasjoner på tvers av bispedømmene.

Det er særlig mange kvinnelige prester i Møre bispedømme og Nidaros bispedømme som har opplevd dette.

32 % AV KVINNELIGE PRESTER HAR OPPLEVD UØNSKEDE HENDELSER BASERT PÅ AT DE ER KVINNELIG PREST

HAR DU OPPLEVD UØNSKEDE HENDELSER BASERT PÅ AT DU ER KVINNELIG PREST?

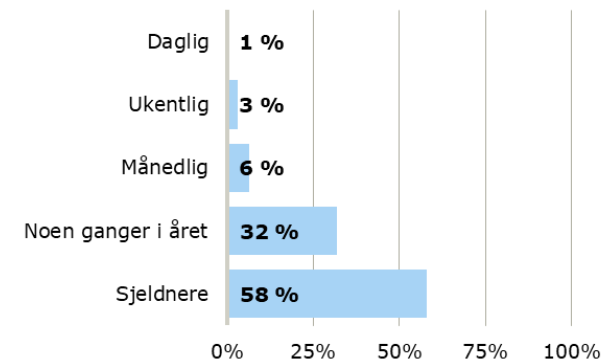

Nesten **1 av 3 av kvinnelige prester har opplevd uønskede hendelser** basert på at de er kvinnelig prest. Det tilsvarer 126 individer.

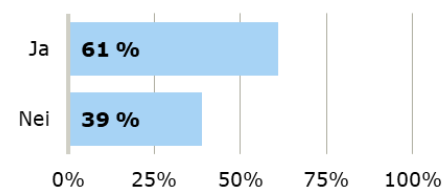
42 % opplever dette noen ganger i året eller oftere, mens 58 % opplever dette sjeldnere enn noen ganger i året.

Omtrent **2 av 5 er ikke kjent med hvor de skal melde fra** om uønskede hendelser.

Hvor ofte har du opplevd dette? (n=126)

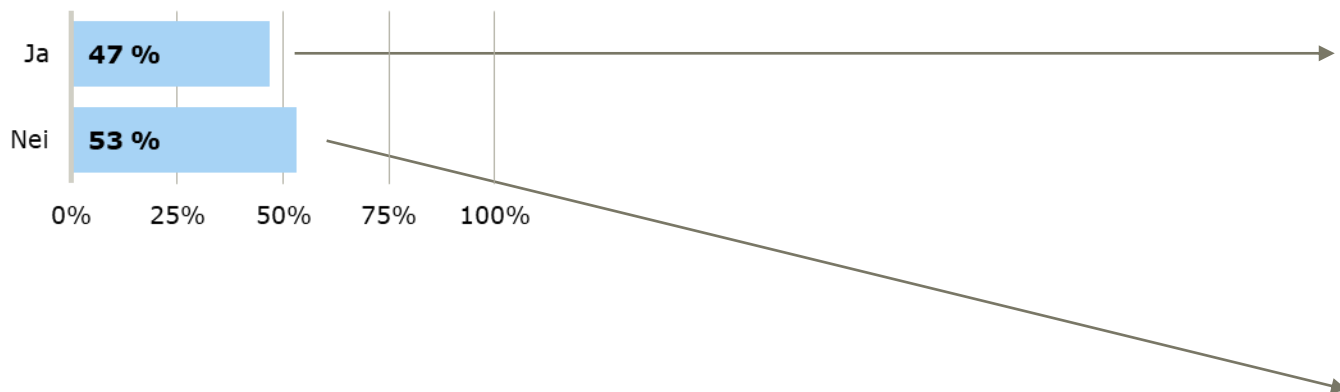

Er du kjent med hvor du skal melde fra? (n=126)

OVER HALVPARTEN AV DE SOM HAR OPPLEVD UØNSKEDE HENDELSER, HAR IKKE MELDT I FRA

HAR DU MELDT I FRA OM DETTE? (N=77)

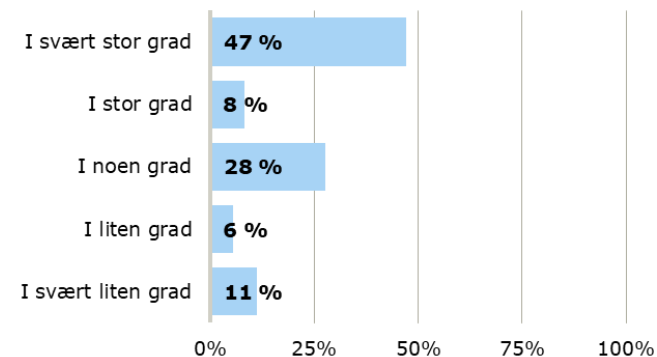

Over halvparten av de som har opplevd uønskede hendelser, har ikke meldt i fra om dette.

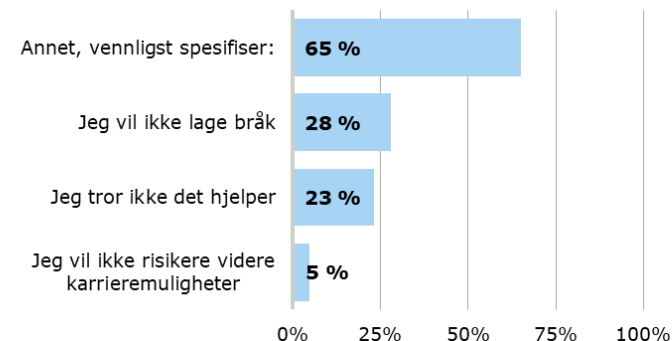
Blant de som meldte i fra, opplevde 55 % støtte fra sin leder, mens 17 % ikke opplevde støtte fra sin leder.

Blant de som ikke meldte i fra om hendelsen(e), oppgir de mange ulike grunner til at de ikke meldte fra. 28 % oppgir at de ikke ville lage bråk, mens 23 % oppgir at de ikke tror det hjelper å melde i fra.

Hvis ja; I hvilken grad støttet din leder deg i prosessen? (n=36)

Hvis nei; Hvorfor meldte du ikke fra? (n=43)

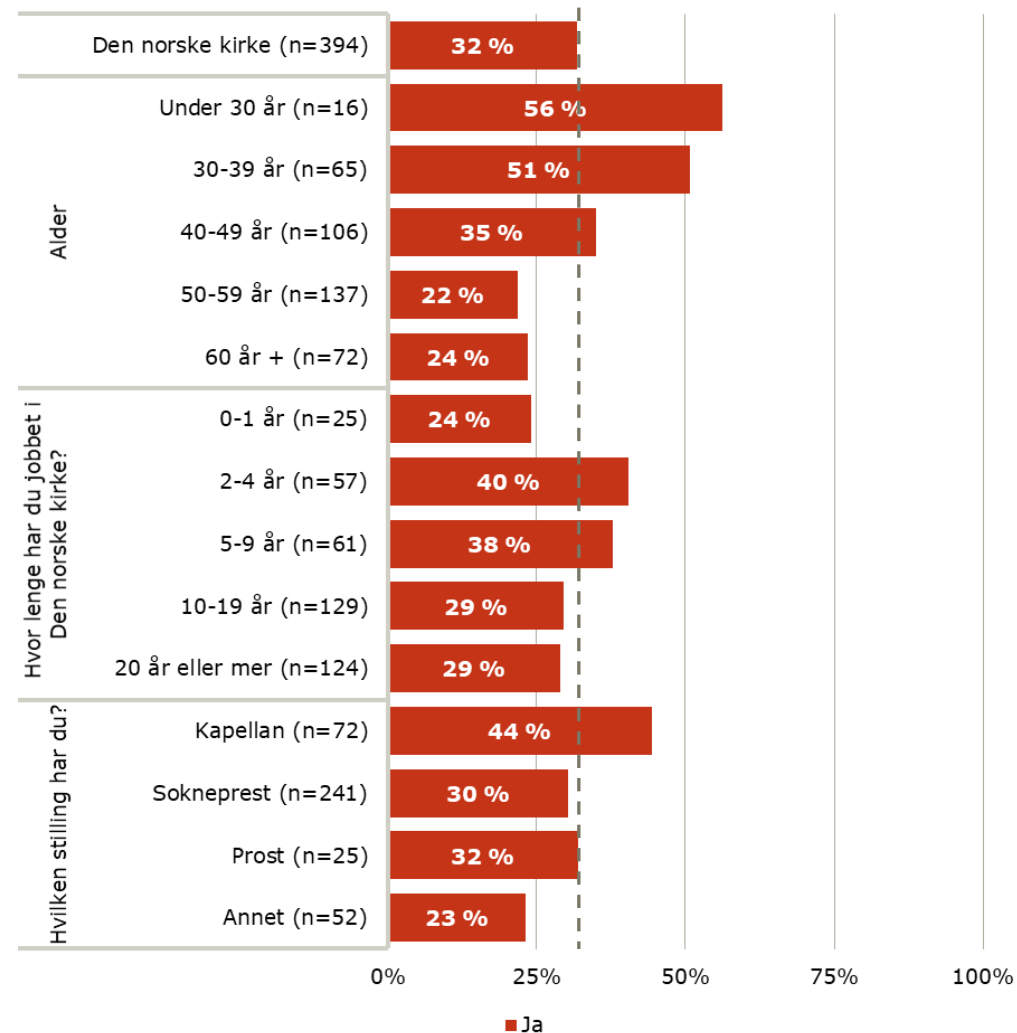

SÆRLIG UNGE KVINNELIGE PRESTER HAR OPPLEVD UØNSKEDE HENDELSER BASERT PÅ AT DE ER KVINNE

ANDEL SOM SVARER JA PÅ SPØRSMÅLET «HAR DU OPPLEVD UØNSKEDE HENDELSER BASERT PÅ AT DU ER KVINNELIG PREST?»

Det er særlig følgende grupper som har opplevd uønskede hendelser basert på at de er kvinne:

- Kvinnelige prester under 40 år
- Kvinnelige prester med 2-9 års ansiennitet
- Kvinnelige prester innenfor stillingskategorien «Kapellan»

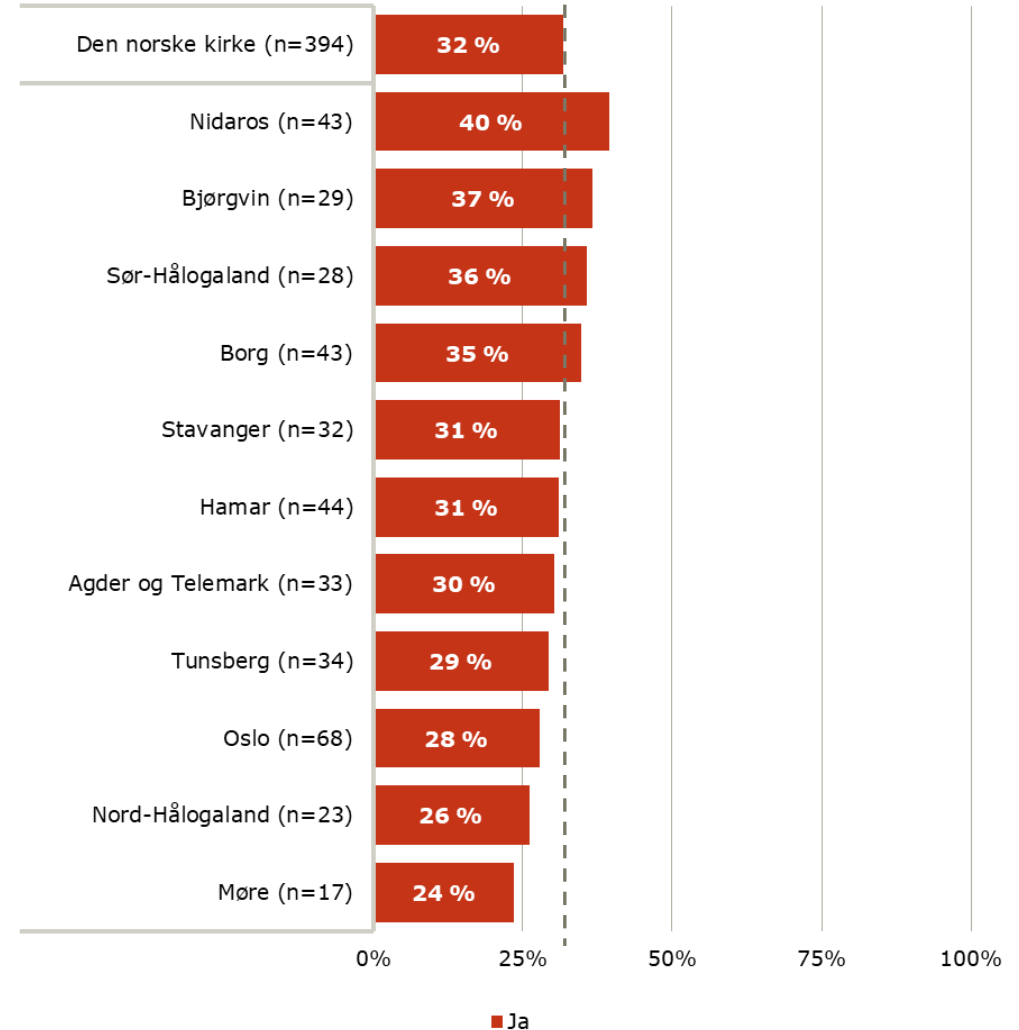

HØY ANDEL AV DE KVINNELIGE PRESTENE HAR OPPLEVD UØNSKEDE HENDELSER I ALLE BISPEDØMMENE

ANDEL SOM SVARER JA PÅ SPØRSMÅLET «HAR DU OPPLEVD UØNSKEDE HENDELSER BASERT PÅ AT DU ER KVINNELIG PREST?»

Andelen som oppgir å ha opplevd uønskede hendelser, er høy i alle bispedømmene.

Andelen er størst i Nidaros bispedømme.

UTVALGTE KOMMENTARER SOM HANDLER OM NEGATIVE OPPLEVELSER

«Jeg har opplevd å bli grovt forbigått av en mann ved en ansettelse. Det handlet både om utdanning og ansiennitet og dyktighet og uttalelse fra menighetsråd. Det var en pinlig forestilling. Jeg har opplevd kameraderi mellom bispekontor og gutta, som har ført til at mannlige kolleger har blitt forspurt om å ta på seg oppgaver som jeg selv hadde kvalifisert meg for og stilt meg til disposisjon for å promotere.»

«Det forventes at man skal være mer kroppslig tilgjengelig, gi klemmer og være nær. Jeg har opplevd at sørgende ber om å få en kos av meg. Det er vanskelige situasjoner når folk tar for gitt at man som kvinne er nær og kroppslig tilgjengelig og man kan føle seg invadert gjennom forventning om fysisk nærhet.»

«Setter ikke pris på at folk kommenterer utseende, selv om det er kompliment og godt ment så ville ingen pekt på utseende til mine mannlige kolleger. Jeg synes det er krevende å parere kommentarer og slengbemerkinger. Klapp på korsryggen, og generelt "lavere terskel" for berøring av meg som kvinne er også ubehagelig. Selv om det ikke har direkte seksuelle undertoner så ville det ikke skjedd med en mann.»

«Jeg har opplevd at nære medarbeidere har fått fritt spillerom til å uttrykke et negativt kvinnesyn. Jeg har opplevd å bli møtt med seksualisert språk, å bli målt med blikk fra topp til tå. Jeg har opplevd at mannlige kollegaer kan heve stemmen og fortsatt bli hørt, men at jeg ikke kan gjøre det. Jeg har sett hvordan kvinnelige kollegaer har måttet håndtere en arbeidshverdag hvor nærmeste leder har vært motstander av kvinnelige prester.»

«Jeg har opplevd manglende støtte fra arbeidsgiver når det gjelder ønske fra menigheten om tilrettelegging ved å tilby konservativ mannlig prest ved enkelte situasjoner. Jeg har opplevd et press om å tilrettelegge, heller enn støtte i mitt ønske om å ikke alltid vike.»

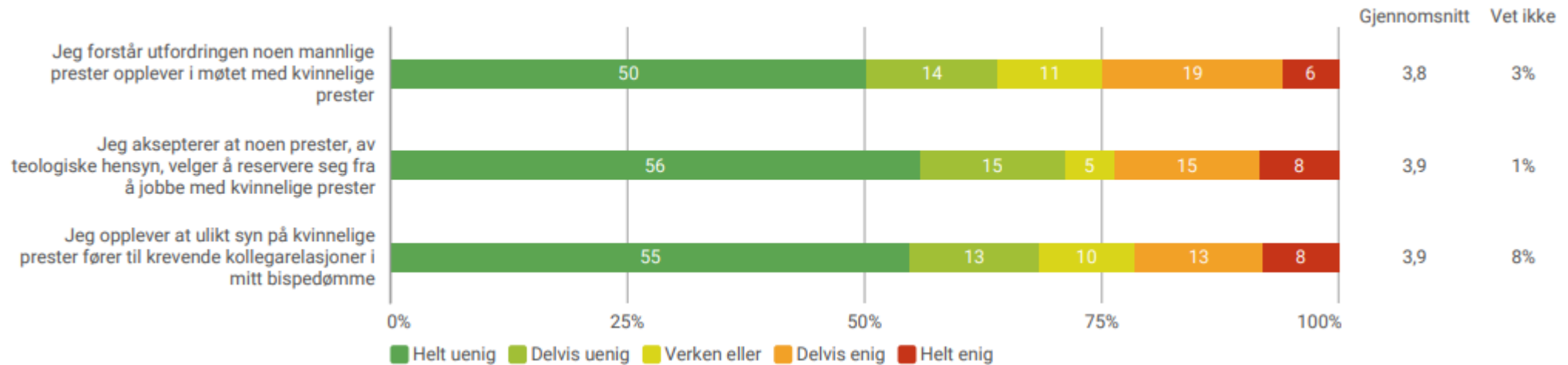
«Et av de største problemene er manglende evne hos verneombudslinja og arbeidsgiverlinja til å ta tak i det som meldes inn. Jeg har etter noen år med å melde fra gitt opp og resignert. Jeg føler at jeg jobber i en kirke som har de korrekte holdningene utad, men er svak på å gjennomføre i praksis innad i egne rekker.»

DEL 7 - SAMVITTIGHETSRESERVASJON

1 AV 4 FORSTÅR OG AKSEPTERER SAMVITTIGHETSRESERVASJON

SPØRSMÅL KNYTTET TIL SAMVITTIGHETSRESERVASJON

25 % av de kvinnelige prestene forstår utfordringen noen mannlige prester opplever i møtet med kvinnelige prester.

24 % aksepterer at noen prester, av teologiske hensyn, velger å reservere seg fra å jobbe med kvinnelige prester.

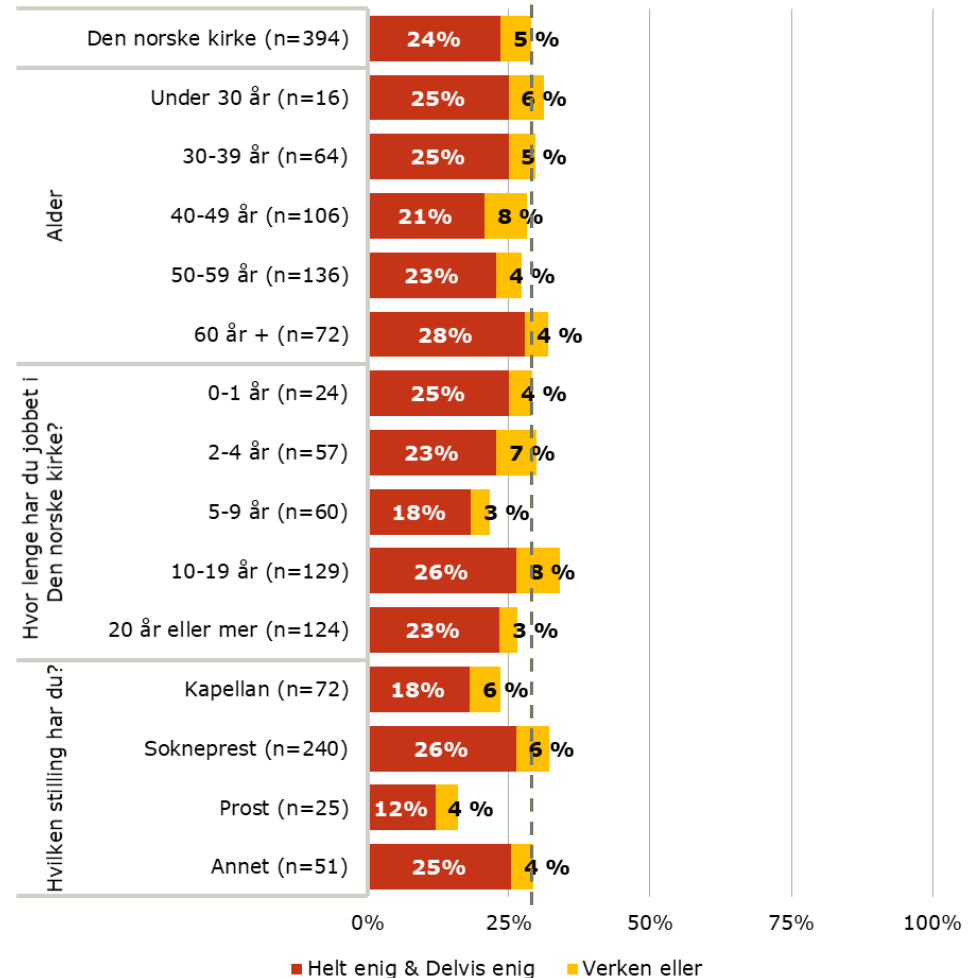
21 % opplever å at ulikt syn på kvinnelige prester fører til krevende kollegarelasjoner.

OVERRASKENDE LITEN FORSKJELL I ANDELEN SOM AKSEPTERER SAMVITTIGHETSRESERVASJON PÅ TVERS AV GRUPPER

ANDEL SOM SVARER HELT ENIG, DELVIS ENIG ELLER VERKEN ELLER PÅ SPØRSMÅLET «JEG AKSEPTERER AT NOEN PRESTER, AV TEOLOGISKE HENSYN, VELGER Å RESERVERE SEG FRA Å JOBBE MED KVINNELIGE PRESTER»

Det er overraskende små forskjeller i andelen som aksepterer samvittighetsreservasjon på tvers av aldersgruppe, ansiennitet og stillingskategori.

En naturlig hypotese er at unge kvinnelige prester i mindre grad aksepterer samvittighetsreservasjon. Det ser imidlertid ikke slik ut, ut i fra disse resultatene.

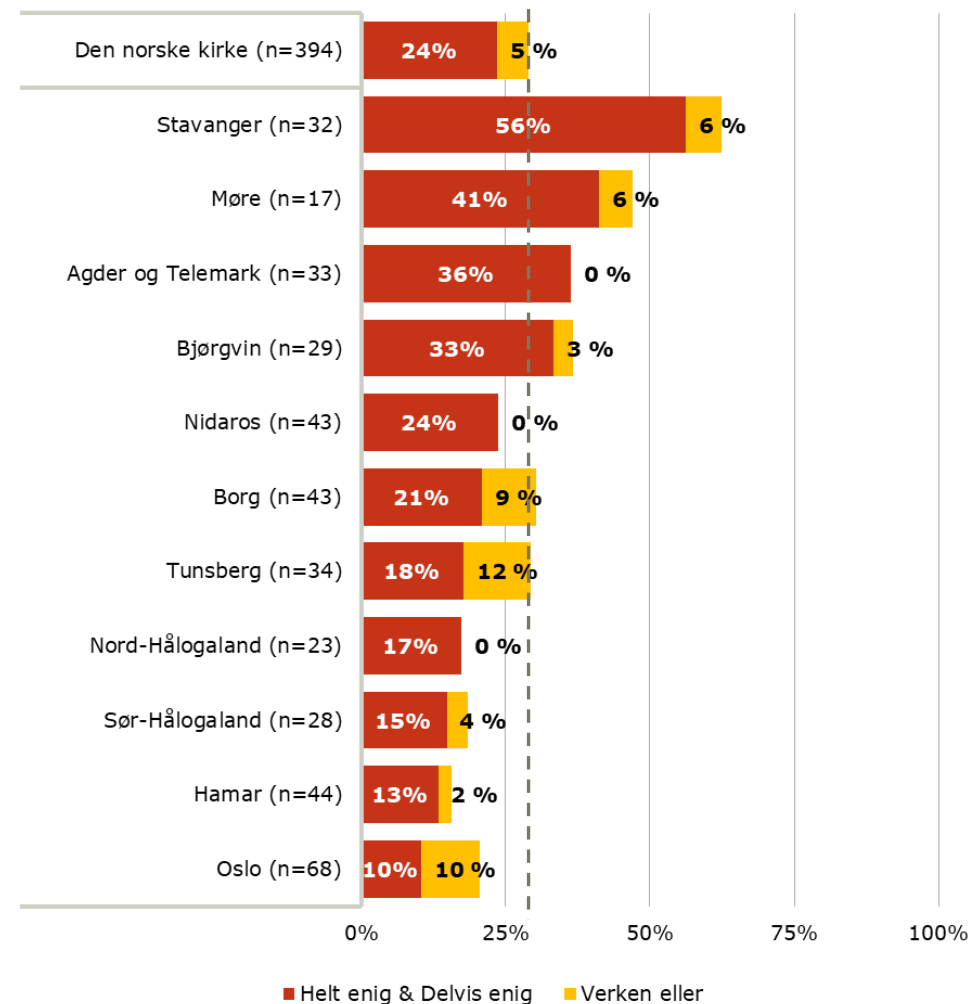

SVÆRT STORE ANDELER KVINNELIGE PRESTER AKSEPTERER SAMVITTIGHETSRESERVASJONEN I NOEN BISPEDØMMER

ANDEL SOM SVARER HELT ENIG, DELVIS ENIG ELLER VERKEN ELLER PÅ SPØRSMÅLET «JEG AKSEPTERER AT NOEN PRESTER, AV TEOLOGISKE HENSYN, VELGER Å RESERVERE SEG FRA Å JOBBE MED KVINNELIGE PRESTER»

Det er stor forskjell i andelen kvinnelige prester som aksepterer samvittighetsreservasjon på tvers av bispedømmene.

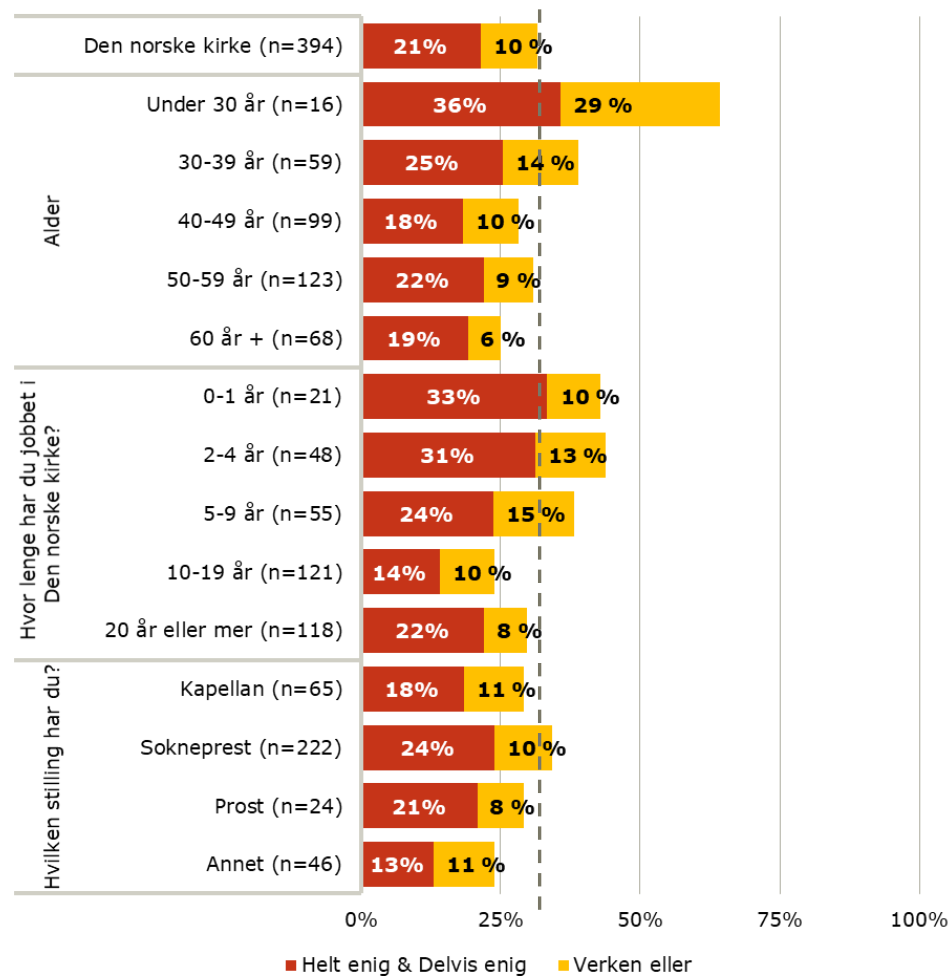
Over halvparten av de kvinnelige prestene i Stavanger bispedømme aksepterer samvittighetsreservasjon. I Møre, Agder og Telemark og Bjørgvin er det også store andeler som aksepterer dette.

UNGE OG NYANSATTE OPPLEVER I STØRST GRAD KREVENDE KOLLEGARELASJONER PÅ GRUNN AV ULIKT SYN PÅ KVINNELIGE PRESTER

ANDEL SOM SVARER HELT ENIG, DELVIS ENIG ELLER VERKEN ELLER PÅ SPØRSMÅLET «JEG OPPLEVER AT ULIKT SYN PÅ KVINNELIGE PRESTER FØRER TIL KREVENDE KOLLEGARELASJONER I MITT BISPEDØMME»

Det er særlig unge kvinnelige prester og nyansatte kvinnelige prester som opplever at ulikt syn på kvinnelige prester fører til krevende kollegarelasjoner.

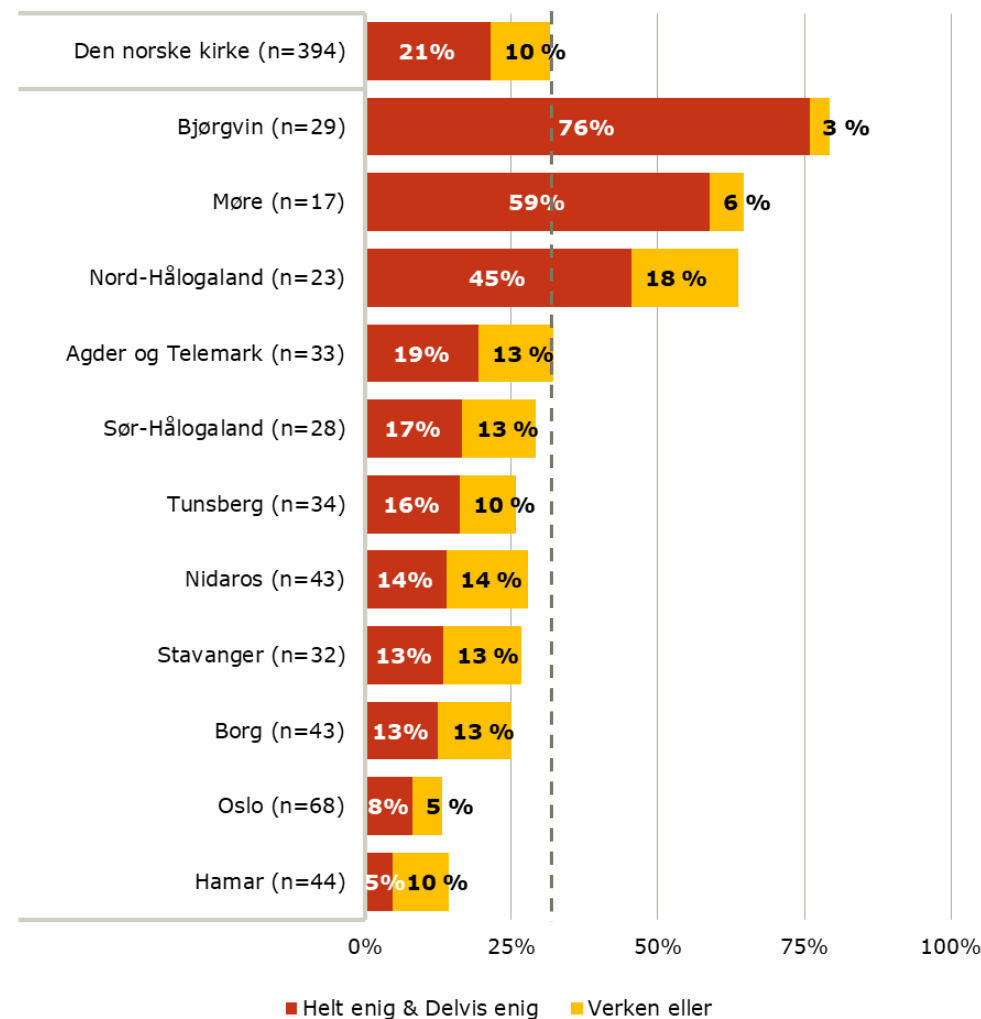
SVÆRT MANGE OPPLEVER KREVENDE KOLLEGARELASJONER PÅ GRUNN AV ULIKT SYN PÅ KVINNELIGE PRESTER I VISSE BISPEDØMMER

ANDEL SOM SVARER HELT ENIG, DELVIS ENIG ELLER VERKEN ELLER PÅ SPØRSMÅLET «JEG OPPLEVER AT ULIKT SYN PÅ KVINNELIGE PRESTER FØRER TIL KREVENDE KOLLEGARELASJONER I MITT BISPEDØMME»

Det er stor forskjell i andelen kvinnelige prester som opplever krevende kollegarelasjoner på grunn av ulikt syn på kvinnelige prester på tvers av bispedømmene.

Hele 3 av 4 kvinnelige prester i Bjørgvin opplever krevende kollegarelasjoner på grunn av ulikt syn på kvinnelige prester.

59 % av de kvinnelige prestene opplever dette i Møte, mens andelen er 45 % i Nord-Hålogaland.

UTVALGTE KOMMENTARER SOM HANDLER OM RESERVASJONSRETTE

«Det må gjøres tydelig fra Den norske kirkes side overfor de som studerer teologi at det ikke eksisterer noen reservasjonsrett. Alle har rett til å velge sin teologi, men ingen har rett til å kreve å jobbe i en kirke som bygger på en annen teologi i spørsmålet om reservasjonsrett.»

«Jeg aksepterer at noen har utfordringer med kvinners prestedtjeneste, men jeg aksepterer ikke at det er jeg som er problemet.»

«Den norske kirke kan ikke fortsette å være et arbeidssted der menn kan reservere seg mot å jobbe sammen med andre ansatte ene og alene fordi de er kvinner. Den norske kirke kan bare fullt ut være et likestilt arbeidssted om kjønnsbegrunnet uvilje til samarbeid, opphører.»

«For å oppnå full likestilling må alle prester, uansett kjønn, kunne samarbeide fullt ut. Med andre ord; ingen reservasjon.»

«Ikke akseptere at noen kan reservere seg fra å jobbe med en kvinnelig prest. Kursing av de som har et slikt syn for å gi noen redskaper for å være en bedre kollega, evt tettere oppfølging av stabsfelleskap hvor det er ulike meninger om dette. Prost eller biskop burde gå inn med en gang noen ansettes med et slikt syn for å hjelpe å sette tonen og relasjonen på arbeidsplassen. Ikke la den kvinnelige kollegaen stå i dette alene.»

«Jeg synes de er godt på vei, men jeg tenker at en gang for alle skal det avgjøres at man ikke kan reservere seg fra å jobbe med kvinnelige kollegaer – i alle bispedømmer. Det er viktig å ha gode varslingsmetoder og saklige, profesjonelle mellomledere og tillitsvalgte. Om det skjer noe i #metoo-art eller med tanke på å kunne uttale seg om ting samt rom for å gjennomføre oppgavene som tilfaller stillingen, er det viktig at de som opplever motstand/uønskede hendelser har kunnskap om, og muligheter til å varsle.»

OPPSUMMERENDE HOVEDFUNN

HOVEDFUNN

«Jeg opplever at jeg som kvinnelig prest forsetter arbeidet til de sterke kvinnene som har gått foran meg. Jeg er takknemlig for at jeg kan jobbe som prest, men det gjenstår mye.»

HØY DELTAKELSE OG MYE ENGASJEMENT BLANT DELTAKERNE

Totalt 78 % av de inviterte prestene valgte å delta i undersøkelsen. Det er flere enn vi pleier å se ved undersøkelser der det ikke rapporteres i henhold til lederlinja.

I tillegg er engasjementet høyt blant de som valgte å delta. I undersøkelsens åpne kommentarfelt, var det svært mange som la igjen en kommentar. 61 % av deltakerne skrev inn fritekst på spørsmålet «Hva mener du skal til for at Den norske kirke blir en arbeidsplass med likestilling mellom kvinnelige og mannlige prester?».

MANGE KVINNELIGE PRESTER OPPLEVER DEN NORSKE KIRKE SOM EN LIKESTILT ARBEIDSPASS

Majoriteten av de kvinnelige prestene som deltok i undersøkelsen, oppgir at de mener Den norske kirke er en likestilt arbeidsplass der de opplever å bli behandlet på samme måte, lyttet til på samme måte, og med like mye respekt, som sine mannlige kollegaer.

Majoriteten opplever gode kollega- og lederrelasjoner som i liten grad er preget av kjønn.

Det er likevel en betydelig andel av de kvinnelige prestene som rapporterer om uønskede kommentarer basert på deres kjønn, mangelfull inkludering og medbestemmelse, samt krevende kollegarelasjoner på grunn av ulikt syn på kvinnelige prester.

DET ER STORE FORSKJELLER INTERNT I DEN NORSKE KIRKE

Selv om resultatene på overordnet nivå kan tolkes dithen at de aller fleste kvinnelige prester opplever likestilling mellom kvinnelige og mannlige prester i Den norske kirke, er dette ikke tilfellet i alle bispedømmer.

Et av de viktigste funnene fra denne undersøkelsen (hvis ikke det viktigste), er at det er store forskjeller i opplevelsen av likestilling og behandlingen av kvinnelige prester i de ulike bispedømmene.

Et fokusområde i oppfølgingen bør være å sikre at alle bispedømmer jobber med tematikken på en god måte. Det bør sikres entydige retningslinjer og regler som gjelder for alle bispedømmene – og følges opp på disse.